

OCHRONA PRAW KONSUMENTÓW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ SŁUCHU

EDUKACJA FINANSOWA

Zadanie „Ochrona praw konsumentów – osób z niepełnosprawnością słuchu” realizowane jest przez Polski Związek Głuchych w terminie 01.09 – 31.12. 2018 r.

Zadanie realizowane jest dzięki finansowaniu ze środków Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Bank

Instytucja prowadząca działalność polegającą na udzielaniu kredytu, przyjmowaniu depozytów oraz innych czynności wymienionych w statucie danego banku. Każdy bank musi działać zgodnie z przepisami ustawy Prawa Bankowego. Bank swoje przychody czerpie z różnego rodzaju opłat takich jak odsetki, prowizje, różnego rodzaju opłaty transakcyjne i inne. Sektor bankowy wyróżnia się względem innych elementów systemu finansowego gwarantowaniem depozytów. Działalność gwarancyjna polega na zapewnieniu deponentom (czyli swoim klientom) wypłaty, do wysokości określonej przepisami prawa, środków gwarantowanych w razie ich niedostępności (np. upadłość banku). Instytucją gwarantującą środki zgromadzone w polskich bankach jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Czynności bankowe które wykonywać może bank według Prawa bankowego są następujące:

- + udzielanie kredytu,
- + prowadzenie rachunków bankowych,
- + emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- + udzielanie pożyczek,
- + udzielanie poręczeń,
- + operacje czekowe/wekslowe,
- + nabywanie/zbywanie wierzytelności pieniężnych,

Konto Bankowe

Jest to rachunek prowadzony przez bank na podstawie umowy rachunku bankowego zawartej z jego posiadaczem, czyli z nami. Posiadacz rachunku bankowego może swobodnie dysponować środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku bankowym, o ile w umowie z bankiem nie zostały zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania tymi środkami. Umowa rachunku bankowego zawierana jest zawsze na piśmie. Ma ona charakter cywilny, a zasady dotyczące jej zawierania regulują kodeks cywilny oraz prawo bankowe.

Umowa rachunku bankowego powinna określać w szczególności: strony umowy, rodzaj otwieranego rachunku, jego walutę oraz czas trwania umowy, a także wysokość oprocentowania, przesłanki dopuszczalności jego zmiany przez bank, terminy wypłaty należnych

odsetek, terminy ich wypłaty, postawienia do dyspozycji lub kapitalizacji. Umowa rachunku bankowego powinna określać wysokość prowizji oraz opłat za czynności związane z jej wykonywaniem, formy i zakres rozliczeń pieniężnych dokonywanych na polecenie posiadacza rachunku (w tym terminy ich realizacji), przesłanki i tryb dokonywania zmian w umowie oraz jej rozwiązania. W umowie rachunku bankowego bank zobowiązuje się do przechowywania środków pieniężnych posiadacza rachunku oraz o ile umowa rachunku tak stanowi do dokonywania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych.

Bank zobowiązany jest do dokładania szczególnej staranności w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przechowywanych na rachunku środków pieniężnych oraz do zachowania tajemnicy bankowej.

Rodzaje rachunków:

- ⊕ **Rachunki rozliczeniowe, w tym bieżące i pomocnicze** - służą do przeprowadzania rozliczeń tj. otrzymywania należności i regulowania zobowiązań
- ⊕ **Rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe i rachunki terminowych lokat oszczędnościowych** - są prowadzone wyłącznie dla osób fizycznych, szkolnych kas oszczędnościowych oraz pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych
- ⊕ **Rachunki powiernicze** - na tych rachunkach mogą być gromadzone wyłącznie środki pieniężne powierzone posiadaczowi rachunku na podstawie odrębnej umowy przez osobę trzecią

Bankowość elektroniczna

To forma usług oferowanych przez banki, umożliwiająca dostęp do rachunku osobistego za pośrednictwem komputera lub innego urządzenia elektronicznego. Na bazie bankowości elektronicznej dokonywana jest elektroniczna wymiana danych, głównie pomiędzy klientem a bankiem. Klient banku ma dostęp do bankowości elektronicznej przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, z dowolnego miejsca, z którego może połączyć się z siecią. Może na bieżąco kontrolować swoje finanse, śledzić operacje, zlecać wykonanie przelewu krajowego i zagranicznego, jak i formułować zlecenia stałe. Oszczędza czas, poświęcony na ewentualne wizyty w oddziale banku i korzysta z niższych kosztów usług bankowych - wiele kont osobistych z dostępem online jest całkowicie bezpłatnych.

Karta do konta bankowego

To instrument płatniczy wydawany przez instytucje finansowe, najczęściej banki. Jak sama nazwa sugeruje, karta służy do regulowania należności za nabyte towary i usługi oraz do podejmowania gotówkiz bankomatów. Płatność takim instrumentem jest wygodną alternatywą w stosunku do transakcji gotówkowej - nie musimy za każdym razem wypłacać gotówki, gdy planujemy coś zakupić. W momencie przeprowadzania transakcji wystarczy włożyć kartę do terminalu płatniczego, podać kod PIN, zatwierdzić, a bank zajmie się całą resztą operacji, regulując zobowiązania klienta w stosunku do sprzedawcy oraz pomniejszając saldo naszego rachunku o odpowiednią kwotę.

Karta kredytowa

To inaczej karta płatnicza, której wydanie jest związane z przyznaniem limitu kredytowego przez wydawcę karty, np. bank. Operacje wykonane przez posiadacza karty rozliczane są w ramach przyznanego limitu. Największą zaletą kart kredytowych jest karencja, czyli odroczone spłata najczęściej nazywana okresem bez odsetkowym, wyłącznie dla transakcji bezgotówkowych. Dzięki odroczonej spłacie korzystanie ze środków banku w ramach przyznanego limitu nic nas nie kosztuje pod warunkiem, że przestrzegamy terminów spłaty zadłużenia z ostatniego wyciągu karty. Karta kredytowa jest również szybkim sposobem na skorzystanie z kredytu w sytuacji, gdy potrzebne nam są dodatkowe pieniądze bez konieczności przechodzenia przez procedurę poznawania kredytu. Limit kredytowy związany z kartą jest zazwyczaj oprocentowany wyżej niż linie kredytowe przyznawane do rachunków bieżących/oszczędnościowo-rozliczeniowych. Posiadanie karty kredytowej jest korzystne, jeżeli pożyczamy na chwilę i ta chwila się nie przedłuża.

Bankomat

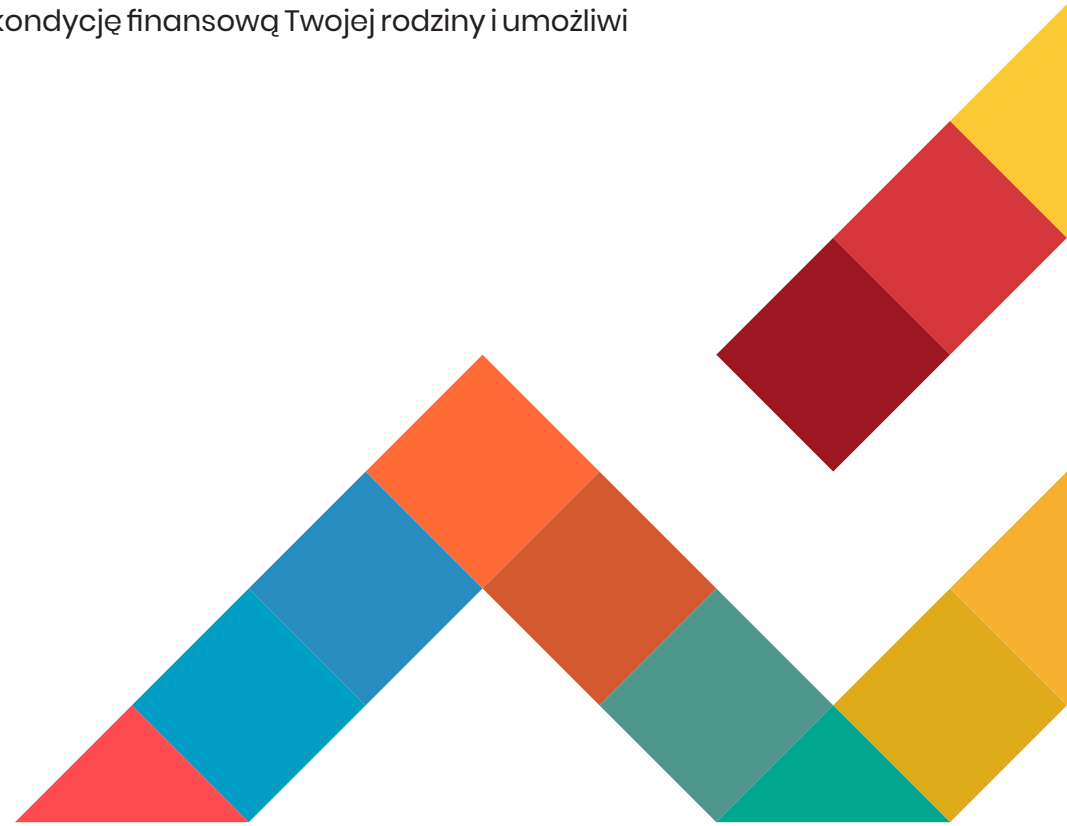
Jest to urządzenie wyposażone w czytnik paska magnetycznego umieszczonego na karcie. Bankomat wykorzystywany jest głównie do wypłaty pieniędzy, choć daje również możliwość wykonywania innych operacji, jak na przykład wpłata pieniędzy (wpłatomat) na rachunki w każdym banku, przelew środków na inny rachunek, otwieranie lub likwidacja zlecenia stałego, zmiana terminu i kwoty zlecenia stałego, otwieranie lub likwidowanie lokaty, sprawdzenie stanu konta itp. Bankomat służy przede wszystkim do podejmowania pieniędzy w gotówce z rachunku typu ROR.

Budżet domowy

Budżet domowy jest narzędziem efektywnie wspierającym zarządzanie finansami w gospodarstwie domowym. Budżety domowe są zwykle sporządzane na miesiąc lub na rok. Jeśli rozchody są równe przychodom, wówczas budżet ma charakter zrównoważony. Jeśli rozchody przewyższają przychody, wówczas budżet charakteryzuje się deficytem. Źródłem finansowania deficytu mogą być oszczędności lub zaciągnięte pożyczki, kredyty. Jeśli rozchody są niższe niż przychody, wówczas budżet charakteryzuje się nadwyżką, która tworzy oszczędności.

Systematyczna kontrola budżetu pozwoli Ci ocenić kondycję finansową Twojej rodziny i umożliwi zarządzanie pieniędzmi.

Oszczędzanie

To działanie polegające na gromadzeniu pewnych nadwyżek pieniężnych i czerpanie z nich korzyści w przyszłości. Skuteczność i nasze zadowolenie zależy od wyboru rodzaju i formy oszczędzania.

Lokata jest najprostszym i jednym z najbezpieczniejszych sposobów inwestowania naszych pieniędzy. Założenie lokaty polega na zawarciu umowy z bankiem, która określa, że na wyznaczony czas powierzamy określoną kwotę, w zamian otrzymując wyższe, niż przy koncie osobistym, oprocentowanie. Lokaty różnią się ze względu na stopę oprocentowania i długość trwania. Najczęściej jest to kilka miesięcy lub rok, ale mogą też być

dłuższe terminy. Lokatę można zerwać przed upływem deklarowanego okresu, ale tracimy wtedy całość lub część wypracowanego zysku. Przy otwieraniu lokaty należy zwrócić uwagę, czy jest ona odnawialna. Jeśli tak, to po jej zakończeniu środki automatycznie przechodzą na nową lokatę o takim samym okresie, ale niekoniecznie na takich samych warunkach, jak wcześniej. Inna może być np. wysokość oprocentowania. Jeśli lokata nie jest odnawialna, to po jej zakończeniu bank przeleje klientowi, na wskazany rachunek, całą lokatę plus odsetki pomniejszone o podatek od zysku z odsetek.

Dobre praktyki oszczędzania:

- + Planuj wydatki,
- + Rób przemyślane wydatki,
- + Porównuj ceny tego samego produktu,
- + Zbieraj drobne do skarbonki,
- + Nie kupuj produktów inwestycyjnych, jeśli nie rozumiesz zasad ich działania,
- + Sprzedawaj dobre, ale nieużywane przedmioty,
- + Oszczędzaj wodę i prąd,

Pożyczka

Umowa zawierana pomiędzy pożyczkobiorcą i pożyczkodawcą. Pożyczkodawca przekazuje środki pożyczkobiorcy, a ten zobowiązuje się zwrócić w czasie określonym lub nieoznaczonym, w zależności od zapisów umowy. W przeciwieństwie do kredytu, oprócz pieniędzy pożyczać możemy przedmioty. Gdy termin spłaty lub zwrotu pożyczki nie jest jasno określony, pożyczkobiorca zobowiązany jest do jej zwrotu w okresie sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę.

Konsekwencje pożyczek

Jeżeli nie opłacasz na czas rachunków lub rat za pożyczki czy kredyty, możesz trafić na jedną z list nierzetelnych dłużników. Bardzo łatwo się na nią dostać - wystarczy zalegać przez 60 dni z kwotą 200 zł. Niestety znacznie trudniej jest zostać z tej listy wykreślonym.

Za prowadzenie rejestru dłużników odpowiedzialne są biura informacji gospodarczej, tzw. BIG-i. Są to prywatne przedsiębiorstwa, które zbierają informacje o zaległych płatnościach i sprzedają dane tym, którzy chcą sprawdzić wiarygodność finansową osób czy firm. Np. bank, w którym chcesz zaciągnąć kredyt. Każdy może sprawdzić, czy znalazł się na czarnej liście - należy wejść na stronę Biura Informacji Kredytowej (BIK): www.bik.pl i zamówić płatny „profil kredytowy Plus”. Potrzebne będą: zdjęcie lub skan dowodu osobistego, numer i seria dowodu osobistego, PESEL oraz

numer rachunku bankowego, z którego wykonamy przelew identyfikacyjny na kwotę 1 zł.

Jeżeli już jesteśmy na „czarnej liście” należy spłacić przeterminowaną należność lub jej część i skontaktować się z wierzycielem (firmą, u której posiadamy zadłużenie) w celu ustalenia warunków spłaty. Warto jak najszybciej sprawdzić, czy wierzyciel sprzedał Twój dług firmie windykacyjnej, ponieważ BIK usuwa dane dłużnika po upływie 14 dni od otrzymania takiej informacji. Jeżeli nie zdecydujemy się na spłatę swojego zadłużenia ani na negocjacje z wierzycielem, pozostaje tylko czekać na usunięcie nazwiska z rejestru BIG. Informacje o dłużnikach usuwane są przez BIK po upływie od 3 do 10 lat od dnia ich przekazania przez wierzyciela.

Konsument

Konsument to osoba kupująca jakieś produkty (np. jedzenie, odzież, meble) lub korzystająca z jakiś usług (np. fryzjera, kina, banku, Internetu). Jednak nie zawsze, gdy ktoś kupuje towar lub korzysta z jakiejś usługi jest konsumentem. Zgodnie z Kodeksem Cywilnym za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej (nabywającą od przedsiębiorcy towar lub usługę) w celu bezpośrednio nie związanym z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą lub zawodową.

WSZYSTKIM KONSUMENTOM PRZYSŁUGUJĄ PODSTAWOWE PRAWA

edukacji i informacji – przekazywanie rzetelnej informacji o cechach oferowanych towarów i usług, warunkach bezpiecznego ich użytkowania, procedurach reklamacyjnych w razie ujawnienia ich niewłaściwej jakości, tak aby konsument był w stanie podjąć świadomą i racjonalną decyzję.

efektywnego systemu dochodzenia roszczeń – dochodzenie roszczeń przez konsumentów ma

bezpieczeństwa i ochrony zdrowia – towary i usługi oferowane konsumentom nie mogą stwarzać zagrożenia dla ich zdrowia i życia,

ochrony interesów ekonomicznych – ochrona przed narzuceniem niekorzystnych warunków umów, nieuczciwą konkurencją, nadmiernie wygórowanymi cenami i innymi nierzetelnymi praktykami biznesowymi,

zrzeczania się i reprezentacji.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podejmuje działania w przypadku naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Natomiast w sprawach indywidualnych bezpłatną pomoc prawną konsumenci mogą uzyskać m. in. u miejskich lub powiatowych rzeczników konsumentów. Do ich kompetencji należy:

- + zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- + składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- + występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- + współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- + wytaczanie powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępowanie, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów.

Rzecznik konsumentów w sprawach o wykroczenia na szkodę konsumentów jest oskarżycielem publicznym w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

**Przydatne
strony
internetowe:**

<https://uokik.gov.pl/kontakt.php>

<https://uokik.gov.pl/pomoc.php>

